

Система державного регулювання діяльності небанківських фінансових установ та інших суб'єктів нагляду на ринках небанківських фінансових послуг на даний час знаходиться в стані постійного реформування. Прикладом того є законопроекти відповідного змісту, які зареєстровані у Верховній Раді України. А саме, це Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг № 2413а від 20.07.2015 р. та Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг № 2414а від 20.07.2015 р. Метою даних законопроектів є скорочення кількості регуляторних та контролюючих органів на ринках небанківських фінансових послуг шляхом розподілу функцій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, між іншими органами, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг.

Зміни до зазначених вище законодавчих актів передбачають передачу повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, у частині регулювання та нагляду у системі накопичувального пенсійного забезпечення, регулювання та нагляду за функціонуванням фінансово-кредитних механізмів і управлінні майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Решту повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, пропонується передати до Національного банку України. Але, поки що, ці законопроекти знаходяться на розгляді відповідного комітету.

1.3.3. Аналіз відповідності компетенції Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку принципам IOSCO

З метою формування необхідних шляхів щодо регулювання фондового ринку здійснено аналіз компетенції НКЦПФР в порівнянні

з Принципами IOSCO¹, підтриманих НКЦПФР (далі – Принципи 2010). Перелік повноважень, що порівнюються, побудовано шляхом виокремлення принципів IOSCO 2010 р., та викладення відповідного тлумачення цих принципів в Публікації IOSCO 2015 *Credible deterrence in the enforcement of securities regulation*² (далі – Публікації IOSCO 2015).

Для огляду та аналізу взяті положення публікації IOSCO щодо повноважень органу регулювання, які мінімально врегульовані або відсутні в законодавстві України. Перелік положень з публікацій IOSCO об'єднано при аналізі в групи, які відповідають один одному за спрямованістю та спрощують сприйняття відповідності принципів IOSCO в публікації IOSCO 2015 *Credible deterrence in the enforcement of securities regulation* відповідних положень та законодавстві України:

1. Суттєві засоби впливу на суб'єктів ринку цінних паперів. (Принципи 2010: Регулятор повинен мати всеохоплюючі повноваження щодо проведення перевірок, розслідувань та нагляду за ринком).

2. Способи та методи пруденційного нагляду. (Принципи 2010: Регуляторна система повинна забезпечувати ефективне та надійне використання повноважень з перевірок, розслідувань, нагляду та правозастосування та застосування ефективних програм з дотримання законодавства).

2.1. Розширення джерел одержання інформації для нагляду.

2.1.1. Забезпечення визнання суспільної інформації джерелом доказів правопорушення для регулятора. (Принципи 2010: В регулятивній системі повинна використовуватися інформація громадськості).

2.2. Умови та способи превентивного впливу та недопущення правопорушення.

2.2.1. Оприлюднення публічної інформації як один із засобів мінімізації ризиків регулятором. (Принципи 2010: Регулятор повинен здійснювати або робити внесок до процесу моніторингу, мінімізації та управління системними ризиками, які входять до його компетенції).

2.3. Засоби адміністративного впливу при здійсненні пруденційного нагляду.

¹ Сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/partners/international/IOSCOdocs>.

² Публікація IOSCO 2015 *Credible deterrence in the enforcement of securities regulation* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD490.pdf>.

3. Обсяги визначення компетенції регулятора. (Принципи 2010: Регулятор повинен бути операційно незалежним та підзвітним у прийнятті рішень, здійсненні своїх функцій та повноважень).

4. Механізм та процедури ефективного застосування заходів впливу. (Принципи 2010: Регулятор повинен мати відповідні повноваження, належні ресурси та здатність виконувати свої функції та покладені обов'язки).

4.1. Матеріально-технічні ресурси та правові повноваження регулятора.

4.2. Засоби адміністративного впливу за вчинене правопорушення.

4.3. Звільнення від сплати судових зборів і витрат регулятора.

5. Повноваження щодо організації екстрадиції осіб та капіталів.

6. Взаємозв'язок СРО з регулюючим органом при здійсненні нагляду на ринку цінних паперів. (Принципи 2010: Якщо в регуляторній системі використовуються саморегулювні організації (СРО), які здійснюють окремі прямі повноваження з нагляду у їх відповідній сфері компетенції, такі СРО повинні підлягати нагляду регулятора та відповідати стандартам справедливості та конфіденційності при виконанні делегованих ним обов'язків).

7. Співпраця з правоохоронними органами та іншими державними структурами. (Принципи 2010: Регулятор повинен тісно співпрацювати з правоохоронними органами)

8. Використання доказів з інших юрисдикцій та/або від інших національних регуляторів та державних органів країни регулятора. (Принципи 2010: Регулятори повинні встановлювати механізми обміну інформацією, в яких вони встановлюватимуть, коли та як вони обмінюватимуться оприлюдненою та неоприлюдненою інформацією з національними та іноземними партнерами. Регуляторна система повинна дозволяти надання допомоги іноземним регуляторам, які потребують її при виконанні своїх функцій та обов'язків).

9. Забезпечення доступу інвесторів до інформації НКЦПФР.

Посилання по тексту таблиці скорочені наступним чином: Положення «Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку» (далі – Положення), Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» (далі – Закон).

Нумерація в дужках в Таблиці № 1 надана відповідно до Принципів 2010 або Публікації IOSCO 2015.

Т а б л и ц я № 1

<p>Принципи IOSCO 2010, що підтримуються НКЦПФР</p>	<p>Основні групи інструментів регулювання ринку цінних паперів та визначення компетенції регулятора для надійного впливу, передбачені в Credible deterrence in the enforcement of securities regulation IOSCO 2015</p>	<p>Існуюче регулювання компетенцій НКЦПФР в нормативно-правових актах України та концептуальні напрямки щодо змін законодавства України (з посиланням на Положення «Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку» та Закон України Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні)</p>
<p>1. Обсяг компетенції регулятора повинен містити всі засоби впливу на суб'єктів ринку цінних паперів</p>		
<p>1. Регулятор повинен мати всеохоплюючі повноваження щодо проведення перевірок, розслідувань та нагляду за ринком (С 10)</p>	<p>1. Існуючі компетенції НКЦПФР:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у межах компетенції організовує перевірку діяльності пенсійного фонду, адміністратора, компанії з управління активами, зберігача, проводить перевірки виконання зобов'язань емітентом, проводить планові і позапланові перевірки ведення реєстру забезпечення іпотечних сертифікатів (п. 6 п.п. 26-28 Положення); – вилучає під час проведення перевірок на строк до трьох діб документи, що підтверджують факти порушення актів законодавства про цінні папери (п.6 п.п.54 Положення); – перевіряє діяльність інститутів спільного інвестування (п. 6 п.п.56 Положення) 	
<p>– З цією метою, мають бути створені правові та регулятивні рамки, які нададуть регуляторним органам повноваження виявляти, розслідувати і карати за вчинення неправомірних дій та передбачать відповідні засоби, в тому числі адміністративного, цивільного (включаючи цивільно-правове стягнення), чи кримінального (включаючи квазі-кримінальні) характеру, з метою усунення причин та наслідків неправомірних дій та накладення санкцій (23)</p>		

Продовження табл. №1

		<p>Пропозиція: – здатність НКЦФР вести розслідування відносно будь-яких юридичних та фізичних осіб, які здійснюють свою діяльність на ринку цінних паперів шляхом вчинення певних дій, які спрямовані на збирання, аналіз, перевірку документів, даних, висновків експертів, пояснення осіб, доказів та іншої інформації, що є доказом у справі, з метою підготовки висновків, виявлення факту вчинення правопорушення, встановлення причин, умов та обставин, що сприяли вчиненню правопорушення, розроблення рекомендацій щодо запобігання правопорушенням у майбутньому; – проводити розслідування наявності ознак маніпулювання на фондовому ринку, використання інсайдерської інформації, інших порушень законодавства на ринку цінних паперів та про акціонерні товариства; – ввести в законодавство поняття маніпулювання на фондовому ринку</p>
--	--	---

2. Способи та методи пруденційного нагляду	
<p>2. Регуляторна система повинна забезпечувати ефективне та надійне використання повноважень з перевірок, розслідувань, нагляду та правозастосування та застосування ефективних програм з дотримання законодавства (С 12)</p>	<p>2.1. Розширення джерел одержання інформації для нагляду. – Потік інформації в середині регулятивного органу такий же важливий як і потік інформації між регулятивними та правозастосовчими органами. Специалізовані підрозділи, у тому числі програми нагляду та спостереження, часто виявляють неправомірні дії на ранній стадії. Рівень запобігання неправомірним діям може бути підвищений, якщо регулюючі органи передбачать засоби для того, щоб експерти та інший службовий персонал наглядового органу повідомляли про неправомірні дії правозастосовчі органи. Свчасна передача інформації правозастосовчим органам від програм нагляду та спостереження надасть регулятивним органам можливість втрутитись та запобігти вчиненню неправомірних дій та їх подальшому поширенню (42)</p>
<p>2. Існуюча компетенція НКЦПФР:</p>	<p>2.1. Встановлює: – особливості організації та проведення внутрішнього аудиту (контролю) у професійних учасниках фондового ринку (п. 4 п.п. 31 Положення); – пруденційні нормативи щодо професійних учасників фондового ринку (п.37-5 ч.1 ст. 7 Закону).</p>
<p>Пропозиція:</p>	<p>– проводити перевірки юридичних осіб, які подали заяву та відповідні документи для отримання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку, а не тільки здійснювати перевірку поданих документів для одержання ліцензії. Як варіант – проводити перевірку вибірково, в залежності від ризиковості виду діяльності</p>

Продовження табл. №1

<p>В регулятивній системі повинна використовуватися інформація громадськості</p>	<p>2.1.1. Забезпечення визнання суспільної інформації джерелом доказів правопорушення для регулятора. – Громадськість може бути корисним джерелом інформації та відомостей для виявлення неправомірних дій. Запобігання здійснення неправомірних дій можна покращити, якщо регулюючі органи будуть мати прозори, добре відомі і легко доступні механізми, для того щоб громадськість надавала інформацію та подавала скарги про підозру або фактичне вчинення неправомірних дій (40). – Централізована, добре оснащена та компетентна діяльність з розгляду інформації та скарг може стати цінним джерелом відомостей, для того щоб регулюючі органи виявляли неправомірні дії та ризики і вразливі місця для інвесторів і фінансової системи (41). – Громадські інформатори є корисним джерелом інформації. Рівень інформування може бути підвищений, якщо органи влади нададуть таким інформаторам правовий захист від негативних наслідків або завдання їм шкоди в результаті надання інформації (44)</p>	<p>2.1.1 здійснює заходи щодо налагодження діалогу з громадськістю та створення умов для участі громадян у процесі формування та реалізації державної політики (п.5 п.п. 4 Положення).</p> <p>Пропозиція: – в Законі та Положенні ввести чіткий перелік форм та способів одержання інформації від громадськості та обов'язок офіційно реагувати на такі звернення регулюючі органи</p>
--	--	---

Продовження табл. №1

<p>Регулятор повинен здійснювати або робити внесок до процесу моніторингу, мінімізації та управління системними ризиками, які входять до його компетенції (А6)</p>	<p>Примітка: Пункти 2.2, 2.3, 3 необхідно розглядати та здійснювати відповідне регулювання разом.</p> <p>2.2. Умови та способи превентивного впливу та недопущення правопорушення. – Неправомірні дії можна попередити якщо: а) дії регулятора спрямовані на розслідування і судове переслідування порушень; б) регулятор у встановлені строки повідомляє про результати виконання; г) регулятор має повноваження і дисциплінарне право для доступу до різних примусових засобів, включаючи механізми врегулювання у цивільних і кримінальних (у тому числі квазі-кримінальних) судах та добровільні угоди, виконання яких, однак, може бути здійснене в судовому порядку (65)</p>	<p>2.2. Пропозиція: – удосконалити норми про можливість НКЦФР застосовувати заходи попереджувального та профілактичного характеру з метою запобігання порушення законодавства на ринку цінних паперів та про акціонерні товариства шляхом звернення (у формі розпорядження) до учасників фондового ринку (або звертатися до суду) щодо утримання їх від дій або бездіяльності, що можуть привести до порушення законодавства на ринку цінних паперів та про акціонерні товариства. прав інвесторів.</p>
	<p>2.2.1. Оприлюднення публічної інформації – Своєчасне оприлюднення інформації про дії примусового характеру можуть стримати тих, хто збирається вчинити неправомірні дії до того як це завдасть серйозної шкоди інвесторам (109)</p>	<p>2.2.1. Існуючі повноваження: – забезпечує оприлюднення інформації про свою діяльність (п. 5 п.п. 4); – здійснює моніторинг адміністративних даних та інформації учасників ринку цінних паперів (п. 4 п.п. 160 Положення);</p>

Продовження табл. №1

		<p>– визначає за погодженням із Міністерством фінансів України, а щодо діяльності банків на ринку цінних паперів - також із Національним банком України особливості ведення бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами (п. 4 п. п. 161 Положення);</p> <p>– встановлює обсяги, склад, строки, вимоги, порядок та стандарти щодо обов'язкового розкриття інформації емітентами та особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів (п. 4 п. п. 162 Положення);</p> <p>– затверджує норми і правила обліку цінних паперів (п. 4 п. п. 163 Положення);</p> <p>– визначає порядок формування (ведення), забезпечує створення та функціонування Загальнодоступної інформаційної бази даних НКЦПФР про ринок цінних паперів, порядок доступу до інформації, яка міститься у Загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР (п. 4 п. п. 165 Положення)</p>
--	--	---

Продовження табл. №1

	<p>2.3. Наділення регулятора повноваженнями для безперешкодного збору доказів (невід'ємно від п. 2.2)</p> <p>– Реагування регулятивного органу також може бути покращене, якщо регулюючі органи матимуть доступ до осіб, які приймають рішення в адміністративних і судових органах, осіб, які в ході розслідувань уповноважені видавати невідкладні і проміжні розпорядження, для того щоб, зокрема:</p> <p>а) заповіяти знищення доказів;</p> <p>б) заморозувати активи;</p> <p>в) вимагати від осіб та організацій утриматись або заборонити їм певну поведінку;</p> <p>г) заборонити особі ведення бізнесу певним способом (75)</p>	
<p>3. Наділення превентивними попереджувальними засобами впливу регулятора. (невід'ємно від п.п. 2.2, 2.3)</p>		
<p>3.Регулятор повинен бути оперативним незалежним та підзвітним у прийнятті рішень, здійсненні своїх функцій та повноважень (А 2)</p>	<p>– Неправомірні дії можна попередити, якщо регулюючі органи:</p> <p>а) діють таким чином, щоб забезпечити добре сплановане та кероване регулювання;</p> <p>б) мають правоздатність, повноваження, ресурси та рішучість для того щоб розслідувати неправомірні дії;</p>	<p>3. Існуючий правовий статус НКЦПФР.</p> <p>НКЦПФР є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України (ст. 6 Закону)</p>

Продовження табл. №1

	<p>в) незалежні і вільні від неналежного політичного чи галузевого впливу; г) регулярно переглядають та оцінюють ефективність свого керування та організаційних заходів та здійснюють реформ там, де є необхідність; д) мають доступ до широкого спектру інформації, даних і показників результатів діяльності; є) мають належний рівень фінансування та доступ до кваліфікованих і досвідчених кадрів, інтелектуально-го капіталу та інноваційних технологій і практик; ж) слідкують за тим, що відбувається за межами сфери їхньої діяльності з метою пошуку інших інноваційних практик, що можуть бути використані для підвищення рівня стримування від вчинення неправомірних дій (111)</p>	<p>Пропозиція: – забезпечити здатність працювати незалежно від галузевих та політичних інтересів; – розширення повноважень НКЦПФР щодо інспекційної діяльності на ринку цінних паперів. Усунення перешкод на проведення візитних перевірок, обмеження щодо періодичності та тривалості перевірок, а також вимога про узгодження деяких перевірок із іншим державним органом; – передбачити в законодавстві обов'язковість проведення на вимогу НКЦПФР спільних перевірок з іншими регуляторами фінансових ринків.</p>
4. Механізм ефективного застосування заходів впливу		
<p>4. Регулятор повинен мати відповідні повноваження, належні ресурси та здатність виконувати свої функції та покладені обов'язки (А3)</p>	<p>4.1. Реалізація повноважень регулятора повинна опиратися на сучасні актуальні матеріальні ресурси та технічні засоби – 3 метою стимулювати своєчасність, регулюючі органи повинні бути озброєні відповідними ресурсами та інструментами для виявлення</p>	<p>4.1. Пропозиція: Передбачити в Законі: – належне фінансування інвестицій у технології НКЦПФР, що дасть можливість ефективно та результативно одержувати та аналізувати інформацію, і вживати заходів на її підставі. Для належного виконання своєї роботи</p>

Продовження табл. №1

	<p>неправомірних дій, коли вони відбуваються, перешкоджання їх розповсюдженню або виявлення ризику їх виникнення шляхом використання стратегій раннього втручання. У регулюючих органів має бути достатньо повноважень для того, щоб швидко та своєчасно втрутитись, переслідувати і карати за неправомірні дії (69).</p> <p>– Велика кількість регулюючих органів сьогодні оснащені необхідної технологією, ресурсами і мають повноваження вести спостереження в режимі реального часу або близькому до реального часу. Регулюючі органи повинні враховувати, яким чином інвестування в технології та ресурси, співмірні з природою, масштабом і складністю ринків, які вони регулюють, може посилити стримування відвчнення неправомірних дій (37).</p> <p>– Товарні ринки, ринки цінних паперів, фінансові та інші спеціалізовані ринки вимагають спеціальних навичок і технологій спостереження. Регулюючі органи повинні, наскільки це можливо, враховувати виділення ресурсів на передові інструменти та інфраструктуру, які допоможуть їм виконувати свої функції (46).</p>	<p>органам регулювання ринків цінних паперів потрібні технології належного рівня. Брак належних технологій справляє дедалі несприятливіший вплив на ефективність і результативність діяльності;</p> <p>– повноваження вести розслідування та вимагати надання інформації від будь-яких юридичних або фізичних осіб;</p> <p>– надати доступ до інформації з обмеженим доступом і можливість поширювати її;</p> <p>– розглянути питання поширити в законі компетенцію НКЦФР щодо отримання інформації та застосування заходів впливу до юридичних та фізичних осіб, які не є учасниками ринку цінних паперів</p>
--	--	--

Продовження табл. №1

	<p>– Регулюючі органи повинні розуміти чи є технології, які вони використовують, достатніми для виконання поставленого перед ними завдання. Наприклад, вони могли б використовувати інноваційні інструменти, включаючи останній моніторинг ринку та програмне забезпечення, щоб виявити неправомірні дії на ринку і вжити негайних заходів у разі потреби (38).</p> <p>– Взагалі, чим більше різноманітність і гнучкість наглядових та виконавчих повноважень і інструментів для попередження неправомірних дій, тим ефективнішою буде діяльність регулятора. Це включає в себе повноваження, що надають регулюючим органам та особам, які приймають регулятивні та судові рішення, повноваження, гнучкість та дискреційне право вживати своєчасні заходи і накладати широкий діапазон грошових та грошових санкцій і засобів правового захисту (73).</p> <p>– Існують додаткові повноваження, які можуть підвищити здатність регулятора сприяти вірогідному утриманню від вчинення правопорушення. До них відносяться:</p>
--	---

Продовження табл. №1

	<p>а) обов'язкові повноваження отримувати інформацію від незареєстрованих осіб / організацій;</p> <p>б) більш широкі обов'язкові повноваження відносно зареєстрованих осіб, у тому числі обов'язкові перевірки та вилучення інформації і документів, можливість зобов'язувати осіб, які подають заяву про реєстрацію, надавати спеціальну допомогу регулятору, наприклад, вимагати від особи, яка подає заяву про реєстрацію, провести незалежний огляд або аналіз, підготувати та подати звіти про незалежні огляди, або діяти іншим чином або утриматися від здійснення дії певним чином;</p> <p>в) повноваження забороняти і карати за недотримання будь-яких вимог, встановлених регулятором, віддавати розпорядження про усунення недоліків, або призупиняти чи анулювати ліцензію або дозвіл;</p> <p>г) повноваження щодо застосування санкцій, або шляхом адміністративного впливу регулятора, або поданням заяви до суду, таких як розпорядження про усунення недоліків, санкції або догани, реституція, заморожування активів і призначення ліквідаторів або адміністраторів (76)</p>
--	--

Продовження табл. №1

	<p>4.2. Застосування заходів впливу повинно бути оперативним та таким, що припиняє подальше порушення.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Повноваження, які можуть підвищити оперативність регулювання, включають виконавчі повноваження: а) забороняти і призупиняти діяльність осіб; б) заобігати видачі документів з метою залучення капіталу; в) накладати заборони та обмеження на діяльність господарюючих суб'єктів, наприклад, на укладення певних видів угод або на певний спосіб ведення бізнесу; г) застосовувати спеціальні умови або режим для певних активів (74) 	<p>4.2. Існуюча компетенція:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розробляє та організовує виконання заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства України про цінні папери (п. 4 п.п. 22 Положення); – визначає порядо та строки розгляду уповноваженими особами НКЦФР справ про порушення юридичними особами, громадянами та посадовими особами вимог законодавства на ринку цінних паперів (п.4 п.п. 23 Положення); – у встановленому порядку видає, переоформлює, зупиняє дію або анулює ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних (п. 4 п.п. 35 Положення); – забезпечує у межах повноважень здійснення заходів щодо запобігання корупції, контроль за їх здійсненням в апараті НКЦФР, її територіальних органах (п.5 п.п1 Положення); – порушує в судовому порядку питання про ліквідацію корпоративного інвестиційного фонду (п.6 п.п. 17 Положення);
--	---	--

Продовження табл. №1

<p>– вносить попередження, зупиняє на строк до одного року розміщення (продаж) та обіг цінних паперів того чи іншого емітента, дію виданих НКЦПФР ліцензій, анулює дію таких ліцензій (п. 6 п. п 61 Положення);</p> <p>– у разі порушення фондовою біржею законодавства про цінні папери, статуту та правил фондової біржі зупиняє торгівлю на ній до усунення таких порушень (п. 6 п. п. 62 Положення);</p> <p>– надсилає емітентам, особам, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів, фондовим біржа та саморегульованим організам обов'язкові до виконання роз'яснення про усунення порушень вимог законодавства про цінні папери та вимогати надання необхідних документів відповідно до чинного законодавства (п. 6 п. п. 63 Положення);</p> <p>– накладає на осіб, винних у порушенні вимог законодавства про цінні папери, адміністративні стягнення, а також штрафні та інші санкції аж до анулювання ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів (п. 6 п. п. 64);</p>		
--	--	--

Продовження табл. №1

	<p>4.3. Звільнення від сплати судових зборів та витрат. – В деяких державах регулятори ринку цінних паперів фінансуються державою. Деякі уряди визначили, що громадськість не повинна платити за невідчі і правопорушення інших. Потенційні правопорушники двічі б задумались чи порушувати закон, якщо би знали, що їх можуть зобов'язати заплатити за розслідування, судовий процес та / або кримінальне переслідування регулятором цього порушення (100)</p>	<p>4.3. Пропозиція: – звільнити НКЦПФР від судових зборів при ініціюванні судових позовів щодо застосування заходів впливу</p>
5. Повноваження щодо організації екстрадиції осіб та капіталів		
<p>5. Відсутній в Принципах 2010</p>	<p>– В деяких країнах існують повноваження переслідувати в судовому порядку за цивільні та / або кримінальні правопорушення, такі як інсайдерські операції; однак потужний стримуючий ефект можливого кримінального переслідування може бути підірваний, якщо підозрювані матимуть можливість просто покинути цю країну, щоб уникнути санкцій та / або арешту. Міжнародне співробітництво є важливим для того, щоб притягнути підозрюваних до суду (57)</p>	<p>5. Пропозиція: – запровадження механізму релатрї-ації капіталів та осіб по справам про порушення на ринку цінних паперів, та передбачити відповідні повноваження НКЦПФР при розгляді адміністративних справ, що знаходяться в її компетенції</p>

Продовження табл. №1

	<p>– Держави, в яких регулятори ринку цінних паперів беруть участь в екстрадиції осіб, та в обмеженні, заморожуванні і репатріації активів, заохочує дізнатись, як вони можуть уникнути надання притулку для активів і для людей, які стоять перед перспективою судових розглядів або обвинувачуються в порушеннях операцій з цінними паперами та фінансових операцій. Це, ймовірно, передбачає взаємодію з органами системи кримінального переслідування (58).</p> <p>– Країни повинні враховувати чи:</p> <p>а) існує адекватна правова база для екстрадиції осіб і для обмеження, заморожування і репатріації активів;</p> <p>б) порушення законодавства про цінні папери і фінансові послуги повинно бути злочином, що тягне за собою відповідну;</p> <p>в) є прозорі та ефективні процедури для реагування на запити про екстрадицію, обмежувальної поведінки, і коли це необхідно, для обмеження, заморожування і репатріації активів (59);</p>
--	---

Продовження табл. №1

	<p>– На додаток до домовленості про співпрацю в рамках ММoU, регулюючі органи повинні розглянути питання про внутрішні протоколи для співпраці з іншими регулюючими органами. Керівництво IOSCO по спільному та паралельному розслідуванню є шаблоном, який можна використати для цього. Започатковує спільне або паралельне розслідування, регулюючі органи могли б взяти до уваги заходи, які стосуються екстериторіального впливу внутрішнього виконання, нормативні та законодавчі розробки в інших юрисдикціях (60).</p> <p>– Регулюючі органи повинні також прагнути до взаємодії і співпраці в більш широкому співтоваристві регулюючих органів. Вони повинні ділитися ноу-хау та інформувати відповідні національні та міжнародні зацікавлені сторони, у тому числі законодавців та міжнародні органи, що встановлюють стандарти, такі як IOSCO (61)</p>
--	--

Продовження табл. № 1

<p>6. Взаємоз'язок СРО з регулюючим органом при здійсненні нагляду на ринку цінних паперів</p> <p>6. Якщо в регуляторній системі використовуються саморегульнівні організації (СРО), які здійснюють окремі прямі повноваження з наглядом у їх відповідній сфері компетенції, такі СРО повинні підлягати нагляду регулятора та відповідати стандартам справедливості та конфіденційності при виконанні делегованих ним обов'язків (В 9)</p>	<p>– Особливістю регулювання ринку цінних паперів, зокрема, в зрілих країнах, є широке використання СРО для моніторингу учасників бізнесу фінансових послуг. СРО відіграють все більш важливу роль у регулюванні поведінки учасників ринку. Запобігання порушень, що випливають з правозастосовчої діяльності забезпечується завдяки співпраці СРО та інших галузевих організацій з регулятором. Регулюючі органи повинні розглянути питання ведення постійного діалогу з СРО, та / або інспекціями СРО, щоб забезпечити виконання своїх регуляторних повноважень і своєчасне надання інформації щодо можливих неправомірних дій (47)</p>	<p>6. Існуючі повноваження по відношенню до СРО:</p> <p>– визначає порядок ведення та веде реєстр саморегульнівних організацій, які об'єднують професійних учасників ринку цінних паперів (п. 4 п.п. 19 Положення);</p> <p>– встановлює зразок та видає свідоцтво про реєстрацію об'єднання професійних учасників фондового ринку як саморегульнівної організації (п. 4 п.п. 20 Положення);</p> <p>– встановлює порядок і реєструє саморегульнівні організації, що створюються особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів (п. 4 п.п. 21 Положення)</p>
<p>7. Співпраця з правоохоронними органами та іншими державними структурами</p> <p>7. Регулятор повинен тісно співпрацювати з державними установами, в тому числі, з правоохоронними органами</p>	<p>– Надійність виконання може залежати від зовнішніх сторін, таких, як поліція, органи кримінального переслідування та суди. Якість рішень і необхідність діяти неупереджено, об'єктивно, розважливо і оперативно – це необхідні властивості ефективної нормативно-правової бази, що стримує від вчинення неправомірних дій (63)</p>	<p>7. Існуюча компетенція:</p> <p>– співпрацює з Національним банком України і Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, щодо здійснення державного регулювання цих ринків (п.4 п.п.12 Положення);</p>

Продовження табл. №1

	<p>– Зобов'язання регулятора проводити своєчасне розслідування, кримінальне переслідування неправомірних дій та гнучке використання програм правоохоронних органів, які враховують та переймають різноманітні стратегії, слідчі інструменти і засоби кримінального переслідування, сприяє формуванню регулятивного сервіса, яке стримує від вчинення неправомірних дій (64)</p>	<p>– своєчасно повідомляє Національний банк України і Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, про будь-які спостереження та висновки, необхідні для виконання покладених на ці органи обов'язків (п.4 п.п. 13 Положення)</p> <p>– надсилає до правоохоронних органів матеріали стосовно фактів правопорушень, за які передбачено адміністративну та кримінальну відповідальність, якщо до компетенції НКЦФР не входить накладення адміністративних стягнень за такі правопорушення (п.6 п.п. 42 Положення);</p> <p>– надсилає матеріали до органів Антимонопольного комітету України в разі виявлення порушень вимог антимонопольного законодавства (п. 6 п. п. 43 Положення);</p> <p>– ініціює перед Національним банком України та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, питання про проведення перевірки фінансової установи, яка є учасником фінансової групи, та/або включення своїх представників до проведення перевірки такої фінансової установи (п. 6 п. п. 44 Положення);</p>
--	---	--

Продовження табл. №1

<p>– ініціює перед Національним банком України та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, питання про застосування заходів впливу до фінансової установи, яка є учасником фінансової групи (п. 6 п. п. 45 Положення);</p> <p>– надсилає запити до державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб з метою отримання від них інформації, необхідної для підтвердження джерел походження коштів у встановлених законодавством випадках (п. 6 п. п. 46 Положення);</p> <p>– інформує Державну службу фінансового моніторингу України про виявлені порушення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, суб'єктами первинного фінансового моніторингу (п. 6 п. п. 48 Положення)</p> <p>– звертається до суду з позовами (заявами) у зв'язку з порушенням законодавства України про цінні папери (п. 6 п. п. 68 Положення);</p>		
---	--	--

Продовження табл. №1

		<p>– звертатися до суду із запитом щодо надання інформації про знаходження у них на розгляд справ щодо цінних паперів та корпоративного управління у зв'язку з розглядом НКЦПФР питань діяльності відповідних емітентів та професійних учасників ринку цінних паперів (п. 6 п. п. 69 Положення);</p> <p>– звертається до суду з позовом про примусове стягнення штрафів, накладених уповноваженою особою НКЦПФР (п. 6 п. п. 70 Положення).</p> <p>Пропозиція:</p> <p>– в Законі ввести обов'язок СРО інформувати громадськість про проведення розслідувань, застосування заходів впливу до учасників ринку цінних паперів, які є учасниками певної СРО</p>
8. Використання доказів з інших юрисдикцій та/або від інших національних регуляторів та державних органів країни регулятора		
<p>8. Регулятори повинні встановлювати механізми обміну інформацією, в яких вони встановлюватимуть, коли та як вони обмінюватимуться оприлюдненою та неоприлюдненою інформацією з національними та іноземними партнерами (D 14)</p>	<p>– Усвідомлення того, що регулятори цінних паперів працюють з органами кримінального переслідування та з іншими національними та міжнародними організаціями для обміну інформацією (як відкритою, так і внутрішньою) і зміцнюють свої можливості виявлення, розслідування,</p>	<p>8. Існуючі повноваження:</p> <p>– укладає в установленому законодавством порядку міжнародні договори та інші угоди з відповідними органами інших держав з питань співробітництва у сфері регулювання ринку цінних паперів (п.4 п.п.3 Положення);</p>

Продовження табл. №1

	<p>кримінального переслідування, і покарання у відповідь на правопорушення, може допомогти утримати фізичних та юридичних осіб від участі в неправомірних діях. Коли потенційні порушники дізнаються, що вони не можуть сховатися за кордоном, оскільки регулюючі органи і правоохоронні органи працюють разом, щоб не дати їм сховатися, щоб повернути доходи від незаконної діяльності і переслідувати правопорушників в судовому порядку, тоді стимулюють здійснити неправомірні дії можуть зменшитись. Національні та міжнародні механізми співпраці, такі як Багатосторонній меморандум про взаєморозуміння (ММОУ) IOSCO при використанні всіх їхніх можливостей допомогти розслідуванню, судовому процесу та кримінальному переслідуванню, можуть переконати можливих порушників в тому, що не слід брати участь у неправомірних діях, оскільки вони знають, що спроби приховати докази, гроші, або сховатись самому в іноземній юрисдикції, скоріш за все, не вдасться (49)</p>	<p>– здійснює міжнародне співробітництво з відповідними органами і неурядовими організаціями іноземних держав та міжнародними організаціями у частині обміну досвідом та інформацією, пов'язаними з регулюванням фондового ринку та корпоративного управління (п. 4 п. п. 4 Положення);</p> <p>– співпрацює з органами нагляду іноземних держав з метою здійснення нагляду на консолідованій основі (п. 4 п. п. 15 Положення)</p> <p>– у рамках міжнародного співробітництва на умовах взаємності надає та одержує інформацію з питань функціонування ринку цінних паперів і похідних (деривативів), а також професійних учасників фондового ринку (п. 6 п. п. 47 Положення);</p> <p>Пропозиція:</p> <p>– в Законі здійснити перегляд спосібів і методів участі НКЦПФР в інформаційних відносинах та зміна пов'язаних з цим норм законодавства.</p>
--	--	--

Продовження табл. №1

	<p>– Можна стримати від вчинення не- правомірних дій, коли регуляторні органи:</p> <p>а) взаємодіють і співпрацюють з націо- нальними та міжнародними галузеви- ми органами, СРО, іншими регуля- торами, правоохоронними органами та органами прокуратури з метою підвищення ефективності правозас- тосування та виконання регулятивних повноважень;</p> <p>б) вживають необхідних заходів для виконання передумов для під- писання IOSCO MMOU, у тому числі усунення правових перешкод для об- міну інформацією, взаємодії та спів- праці;</p> <p>в) докладають зусилля щодо спри- яння ратифікації та імплементації органами влади міжнародних конвен- цій, договорів і угод, які підвищують ефективність національних правозас- тосовчих програм;</p> <p>г) розглядають інші офіційні канали для обміну інформацією;</p> <p>д) обмінюються інформацією про не- правомірні дії і нові та існуючі ризики у сфері правозастосування;</p>
--	--

Продовження табл. №1

<p>є) мають централізовану і ефективну процедуру для своєчасного визначення пріоритетів та виконання запитів про надання інформації від інших регуляторних органів;</p> <p>ж) приймають участь у національних і міжнародних форумах з метою зміцнення потенціалу та ефективності правозастосування (50).</p> <p>– Двосторонні та багатосторонні підходи до правозастосування приводять до результатів правозастосування, яких не можна було б досягнути за допомогою тільки односторонніх дій. В даний час приймаються спільні правозастосовні заходи для боротьби з глобальними неправомірними діями (51).</p> <p>– Регулюючі органи повинні розглядати всі правові можливості, щоб забезпечити ефективне внутрішнє і глобальне співробітництво і співпрацю та зберегти і зміцнити ринки цінних паперів всередині країни і по всьому світу. Вони повинні сприяти розвитку і мати доступ до необхідних правозастосовних інструментів як на внутрішньому, так і на глобальному рівнях</p>	
--	--

Продовження табл. №1

	<p>Ці інструменти повинні забезпечити правову основу для обміну інформацією про нові та існуючі ризики, а також, коли це дозволено, сприяти здійсненню правозастосовних повноважень (наприклад, проведення обов'язкових опитувань або забезпечення видання розпоряджень про заморожування активів) у разі вчинення транскордонних неправомірних дій. Крім того, неформальні організації регуляторів є корисними, особливо для раннього виявлення та швидкого реагування на проблеми (52).</p> <p>– Проведення транскордонних розслідувань є складним завданням, яке ще більше ускладнюється наявністю правових і культурних відмінностей між юрисдикціями (53).</p> <p>– Міжнародні угоди, такі як IOSCO MMoU, є каталізатором того, щоб потенційні правопорушники відмовлялись від здійснення протиправної діяльності, тому що вони сприяють обміну інформацією і співпраці, що в кінцевому рахунку може привести до виявлення і судового переслідування за незаконну поведінку та повернення незаконних доходів (54)</p>
--	--

Продовження табл. №1

	<p>– Незважаючи на те, що в даний час існує серйозна співпрацю між банками регуляторами цінних паперів, зокрема співпраця, якій сприяє IOSCO MMoU, всі юрисдикції можуть шукати додаткові шляхи для покращення співпраці, а отже і для запобігання вчиненню неправомірних дій. Наприклад, регулюючим органам слід розглянути питання про скорочення обмежень своїх можливості длитись інформацією з колегами в середині країни та за кордоном. IOSCO зайнявся проблемою усунення цих перешкод, заохочуючи тих регуляторів цінних паперів, які не підписали MmoU, внести поправки в свої правові рамки і приднатися до тих, хто його підписав. IOSCO також закликає регуляторів бути відданими духу і букві Принципів IOSCO та домовленостей про співпрацю, закріплених в MMoU, який заснований на концепції забезпечення повної допустимої допомоги (55)</p>
--	--

Продовження табл. №1

	<p>– Крім підписання IOSCO MmoU, країни повинні розглянути те, як можна посилити стримування, виступаючи стороною, ратифікуючи та імплементуючи міжнародні конвенції, договори, угоди і домовленості, які підвищують ефективність програм і сприяють взаємодії в регуляторній сфері. Регулюючі органи повинні розглянути можливість проведення консультацій з відповідними органами, які мають право укладати такі конвенції, договори, домовленості і угоди про взаємну допомогу, які забезпечують правову основу для передачі доказів між юрисдикціями для використання їх у переслідуванні та судовому розгляді (56).</p> <p>– Велика частина роботи IOSCO фокусується на міжнародному співробітництві між регулюючими органами. Однак регулюючим органам необхідно враховувати те, як розвинені й ефективні заходи внутрішнього стримування можуть посилити стримування від вчинення правопорушення. Ефективна співпраця між регулюючими,</p>
--	---

Продовження табл. №1

	<p>правозастосовчими органами, органами прокуратури та іншими органами може привести до кращих правозастосовчих результатів, які, скоріш за все, зможуть запобігти вчиненню неправомірних дій в майбутньому. Таке співробітництво могло би включати:</p> <p>а) двосторонні та / або багатосторонні угоди, які забезпечують пряму і своєчасну інформацію, допомогу, координацію і співробітництво між регулюючими органами, підрозділами фінансової розвідки, поліцією, прокуратурою та іншими відповідними органами влади і державними установами;</p> <p>б) заходи щодо розвитку потенціалу відповідних органів влади, які повинні займатися питаннями труднощів правозастосування і регулювання в цілому; та</p> <p>в) належну співпрацю з бізнесом та СРО з метою попередження та розгляду порушення галузевих та регулятивних норм (62)</p>
--	---

Закінчення табл. №1

9. Забезпечення доступу інвесторів до інформації	
<p>9. Необхідно забезпечити повне, достовірне та своєчасне розкриття інформації про фінансові результати, ризики та іншої інформації, яка є суттєвою для прийняття рішень інвесторами (Е 16)</p>	<p>– Для регулятивних органів інформування і попередження громадськості про шахраїв та інші шахрайські дії – звичайна практика. Деякі регулятори використовують інноваційні та сміливі практики для освіти, інформування і попередження громадськості про потенційне і існуюче шахрайство (103)</p>
<p>9. Існуючі повноваження: – забезпечує оприлюднення інформації про свою діяльність (п. 5 п. 4 Положення); – встановлює вимоги, порядок та стандарти щодо обов'язкового розкриття інформації емітентами та особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів, забезпечує створення інформаційної бази даних про ринок цінних паперів відповідно до чинного законодавства (п. 15 ч. 2 ст. 7 Закону)</p>	<p>Пропозиція: – в Законі зобов'язати кожного професійного учасника ринку цінних паперів мати свій веб-сайт, на якому було б ясно та зрозуміло викладена вся необхідна інформація для споживачів відносно інвестування своїх коштів. Важливою є інформація щодо нормативів платоспроможності та фінансової стабільності професійних учасників фондового ринку, яка є зрозумілою для інвесторів і повинна бути підтверджена аудиторським висновком та опублікована на веб-сайті такого учасника, в такому обсязі, який є достатнім для самостійного аналізу інвестором</p>